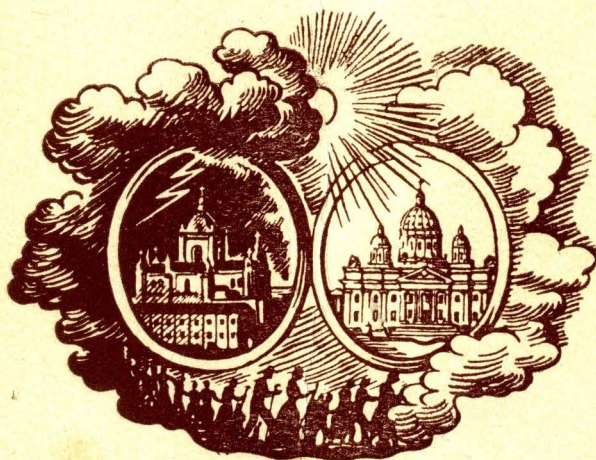

АРХИПАСТИР СКИТАЛЬНИКІВ

Д И М Л
М С П А Р И Ж

АРХИПАСТИР СКИТАЛЬНИКІВ

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ КИР ІВАН БУЧКО

ТИТУЛЯРНИЙ ЄПИСКОП М. КАДІ, ЛЬВІВСЬКИЙ ЄПИСКОП-ПОМІЧНИК,
АПОСТОЛЬСЬКИЙ ВІЗИТАТОР ДЛЯ УКРАЇНЦІВ КАТОЛІКІВ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ,
Д-Р СВ. БОГОСЛОВ'Я, ПОЧЕСНИЙ Д-Р ФІЛОСОФІЇ ТА ІН.

(1915 — 1929 — 1949 — 1950)

Р И М — П А Р И Ж

+ Juan E. M. S.B.

ВСТУПНЕ СЛОВО

ПОСТАТЬ Преосвященного Кир Івана Бучка за 20 літ Його єпископської діяльності вийшла за межі самої лише Галицької провінції й, безперечно, набрала всеукраїнського значення.

Упродовж кількох років Преосвященний Кир Іван є невідомим заступником цілої української справи при Апостольській Столиці в Римі. Вже від десяти літ кільканадцять різних державних урядів Європи та Америки вважають Його за провідника-єрарха не тільки в релігійних, але й у загально-національних українських справах, ставлячись уважно до Його меморіялів в еміграційних і скитальчих питаннях та полагоджуючи прихильно Його різні клопотання. Десятки високих католицьких єрархів визнають Його архипастирську владу над українською еміграцією та достосовуються до Його вказівок та заряджень. Отже, не дивно, що Преосвященний Іван, як Архипастир нашої Церкви на скитальщині, викликає до своєї особи зацікавлення не тільки в широких українських колах, але й серед чужинців.

Вже не раз відчувалася потреба бодай загального нарису про життя й діяльність Апостольського Візитатора Західньої Європи, і тому серед групи ближчих і дальших співпрацівників та свідків життєвого шляху Преосвященного Івана виникла думка видати тепер, з нагоди двадцятих роковин Його єпископської та тридцятип'ятиліття священничої праці, бодай коротенький

цей нарис. Це тим більше потрібно, бо поволі відходить від нас старше покоління свідків Його життєвого змагу, а молодше покоління не завжди матиме нагоду пізнати невтомну і жертвовну працю Владика-скитальника, тож і не зможе насвітлити її всебічно, коли доведеться вписувати срібними буквами в аннали української історії двадцятип'ятилітній ювілей Його архипастирської діяльності.

Ми, звичайно, свідомі того, що ця книжечка лише в малій мірі може задовольнити цікавість читача. Постать Препосвященного Епископа Івана та Його апостольська й громадянська праця ждуть ще свого життєписця.

Рим, 1 жовтня 1949 року.

о. П. Миськів, ЧСВВ,
Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора
Українців у Західній Європі.

**«ПРАВА РУКА» МИТРОПОЛИТА
АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО
(1929 — 1939)**

Подвійний Ювілят: Священик (35) і Владика (20)

Один за другим, у короткому відступі часу, проходять два ювілеї, що повинні притягнути до себе увагу всієї української еміграції, як старої, так і нової, післявоєнної. Це — двадцятиліття єпископства Преподобного Кир Івана Бучка, Апостольського Візитатора для українців у Західній Європі, що припадає на 20 жовтня 1949, і тридцятип'ятиліття його священства, що припадає на 21 лютого 1950 року.

Насамперед, звичайно, складатиме поклін своєму теперішньому Дорогому Пастиреві-Єрархові і дбайливому Батькові-Опікунові нова, післявоєнна еміграція. Та Кир Іван не є чужий і старій еміграції, бож давніше був він Апостольським Візитатором українців у країнах Південної Америки та Генеральним Вікарієм Єкзарха українців у Злучених Державах Північної Америки і парохом Нью-Йорку. Не надішлють Владичі-Ювілятові поклону тільки з дорогої Батьківщини.

якій віддав він понад двадцять років своєї праці, де залишив рідню, приятелів і сотні вихованців; всі вони позбавлені тепер будь-якої змоги переслати Ювілятові — Родичеві, Другові чи Виховникові — свої привітання в урочисті дні його Ювілеїв, і це буде, мабуть, єдиною похмурою тінню під час цих обидвох світлих ювілейних днів.

На мою думку, до цих святочних дат буде цілком до речі накреслити бодай коротко і частинно перебіг життя й праці нашого дорогого Владики-ювілята, що їх тимчасовим завершенням є ці обидва ювілеї. Кому ж, як не мені, що впродовж довгого часу працював дуже близько з Преосвященним Кир Іваном, випадає взятися до виконання цього милого обов'язку. Не маючи до цього ніяких інших джерел, крім моєї твердої пам'яті та моєї доброї волі, прошу вибачення, якщо не перекажу точно того, що хочу переказати, і якщо не перекажу всього. Нехай ласкаво доповнять, а де треба й поправлять мене інші, що будуть почуватися до того ж самого обов'язку, що його хочу оцим виконати, та будуть у кращих, ніж я умовинах.

3 Германова до Львова і до Вічного Міста

Преосвященний Кир Іван народився 1 жовтня 1891 р. у селі Германові, Львівського повіту, в селянській родині. Його батьків (1) спонукала віддати до вищих шкіл цікавого, що вже в народній школі виявив здібності й охоту до науки сина, та сама причина, яка

1) Батьки: Григорій та Агрипина, з дому Бучко.

змушувала до того всіх наших батьків-селян: більше душ у хаті, ніж нив у полі.

Гімназійні студії молодий Іван розпочав і закінчив, переходячи правильно щороку з класи в класу, в українській академічній гімназії у Львові. Впродовж майже цілого часу тих студій мешкав він у бурсі Кардинала Сембратовича при Вірменській вулиці, напроти самого гімназійного будинку (Народного Дому).

У вищих класах управа бурси призначила його, дуже доброго учня, а передусім доброго клясичного філолога, інструктором і цензором молодших товаришів.

Виїжджаючи додому на ферії, по річній праці над собою та іншими, Івась не їхав туди на відпочинок. Саме в тому часі будувався залізничий шлях Львів-Підгайці, що проходив через його рідне село. Гімназист Іван, як звичайний робітник «на штреці», з лопатою чи джаганом в руках, важко працював під час ферій, щоб заробити трохи грошей, потрібних в новому шкільному році, і тим відтягував батьків від видатків на його удержання в школі.

Залізничий шлях Львів-Підгайці, т. зв. «льокальку», будувала з успіхом одна приватна спілка, і хоч шлях вже був готовий, він раз-у-раз обсувався. Крім пошкоджень траплялися на ньому також часті випадки — отже, завжди була нагода заробітку при його направах. У цей спосіб майбутній Владика щоліта заробляв на свої студії.

У цій вже з дитячих літ постійно подвійній, фізичній і розумовій праці, треба шукати розгадки тієї подивугідної, націхованої повним самовідреченням пра-

цьовитости, що непереривною ниткою тягнеться через ціле життя нашого Владика аж до тепер. Один співпрацівник Преосвященного, наш світський земляк, мабуть зі Східньої України, ось як висловився про невсипущу працьовитість Владика: «Я ще в житті не бачив, щоб хтось так і стільки працював, як працює Преосвящений Кири Іван».

Тут годиться згадати про ще одну дуже гарну прикмету Владика — глибоку пошану до Батьків і велику любов до рідні, з якими він завжди жив у добрих і щирих родинних відносинах. У нього, коли він був ще священиком — ректором Малої Семінарії, а згодом єпископом, можна було часто бачити когось з його родини. Несміливі з природи селяни навіть у вибагливо урядженій хаті Владика — Сина чи Брата — почували себе так свobodно, наче у себе під стріхою.

Нема сумніву, що багато виявів любови Владика до своєї селянської родини залишилося для сторонніх людей тайною.

Преосвящений часто і радо відвідував родинний дім та своїх рідних. Кожного року він обов'язково їздив до Германова на різдвяний Свят-Вечір. А воно не легко було додержуватися цього традиційного звичаю, бо найперше мусів Владика відбути спільну Святу Вечерю в Митрополичій палаті, опісля в Малій Семінарії або у себе вдома, а щойно після тих двох вечер, вже зовсім пізнім вечором, він міг рушити в дорогу на третю Святу Вечерю, до родинного Германова, віддаленого від Львова на кілька миль. Однієї такої свят-вечірньої поїздки Преосвящений мало що не переплатив життям. У дорозі захопила його сніговія, шофер

збився із засипаної снігом дороги і застряг у кучугурі. Довелося в чистім полі на морозі чекати ранку. На щастя сніговія перестала і Владика щасливо дістався до рідних.

Ми селянські діти гляділи завжди на Преосвященного з великою пошаною за те, що він ніколи й ні перед ким не цурався свої селянської родини.

Склавши матуру в 1910 р. як дуже добрий гімназійний учень, Іван Бучко виїхав на філософічно-богословські студії до Риму (2), де його й застала перша світова війна. Він ще встиг нормально покінчити свої студії й прийняти священичі свячення 21 лютого 1915 року (3), але вже не мав змоги скласти всі суворі іспити, потрібні до осягнення академічного ступеня.

На весні 1915 р. Італія виповіла Австрії війну. Всі настоятелі і вихованці української Колегії, яка тоді ще містилася в домі теперішньої Архимандрії ОО. Василіян, як австрійські громадяни, одержали наказа покинути італійську територію і виїхати до Австрії (4). Більше року перебув о. Іван як настоятель у тодішній українській духовній Семінарії на скитальщині в Кро-

---

2) Прибув до Риму 25. XII. 1911. Разом з ним того року перебувало ще 6 богословів Львівської Архиепархії.

3) Висвячений на піддиякона 21. XII. 1913, на диякона — 26. IV. 1914, на священика — 21. II. 1915. Святив болгарський єпископ Лазар Младенов, що тоді проживав у Римі та був постійним гостем у Семінарії вже з 1904/5 рр. Від 27. II. 1914 р. аж до виїзду Семінарії з Риму, у травні 1915 р., богослов Іван Бучко був у ній 13-им з черги префектом.

4) Виїхали через Міляно — Цюріх (Швейцарія) до Відня 9-10. V. 1915 р.

мерижі, на Моравії (5), а по звільненні Львова від царських російських військ переїхав туди, бо згідно з розпорядженням усі настоятелі й вихованці Семінарії в Кромєрижі поверталися зі скитальщини до своїх єпархій і монастирів.

На Святоюрській горі

До закінчення першої світової війни наш теперішній Владика перебував у Львові, де мав різні службові призначення, чи то по черзі, чи то й рівночасно. Він був настоятелем львівської Духовної Семінарії, яка тоді містилася не у власному будинку, зайнятому під військовий шпиталь, а в будинку бурси українського педагогічного Товариства при вулиці Хшанівських; був архикадральним сотрудником, був ректором Інституту св. Йосафата (бурси для гімназійних учнів), що містився в монастирі Братів Студитів при вулиці Петра Скарги, тоді майже порожньому, бо багато Братів перебували при війську.

У Львові Преосвященний був самовидцем проголошення Української Народної Республіки, зайняття

---

5) Українську Семінарію в Кромєрижі відкрито завдяки старанням о. пралата д-ра А. Стояна (згодом Оломунецького Архиепископа та великого покровителя унійної справи), о. П. Філяса ЧСВВ, Генерального Вікарія для українців католиків Галичини в Австрії, та ін. Ректором Семінарії став о. Йосафат Коциловський ЧСВВ, згодом єпископ Перемиський. Вихованці приїхали до Кромєрижа 22. IV. 1915 р., 26-го почалися виклади; в половині травня прибуло 11 римських богословів, між ними і о. Іван Бучко. Всіх вихованців у Кромєрижі було 75, найбільше з Перемиської єпархії (41). Професорів 12: 3 українців і 9 чехів. Між студіюючими був єдиний священник-богослов о. Іван Бучко. Семінарія повернулася до Галичини під осінь 1916 р.

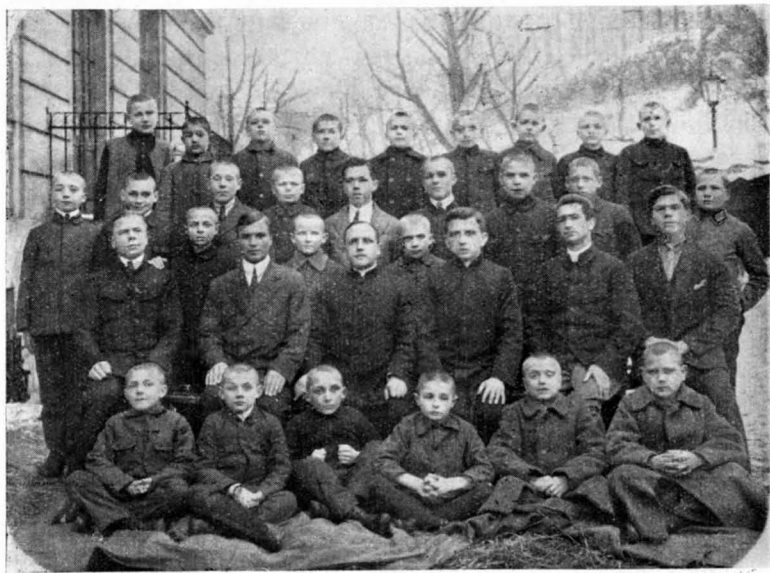
міста українськими січовими стрільцями, переживав облогу й окупацію галицької столиці польським військом тощо.

На жаль, не можу докладніше нічого розповісти про тодішні душевні переживання о. Івана Бучка, але кому відомі невгнуте завзяття, свідоме й завжди розважне ставлення до національних справ і гарячий патріотизм Преосвященного, той може собі ясно уявити, що в тому часі йому не бракувало журби й смутку. Зі закінченням українсько-польської війни наш край огорнув правдивий побоевищний смуток. Цілий народ несподівано опинився в гіркому й безнадійному полоні... На устах українця занімала рідна мова і його можна було пізнати хіба по засумованому обличчі. Кожний міркував над тим, як погодитися з новою дійсністю і як себе в ній улаштувати.

Якийсь час Преосвященний залишався у «польському» Львові. Там уперше я мав нагоду й честь з ним особисто познайомитися. Саме в 1920 р. я повернувся з двох програних воєн, австрійської і української. Поміж цими війнами я перебував кілька місяців в італійському полоні, що його й досі незвичайно мило згадую: добре ставлення, задовільна опіка, жодної турботи і... ніякої праці. Спомини з-під голубого італійського неба, однаково важкий шлях під рідним небом, затягненим тяжкими хмарами, нас зв'язали таки від першої зустрічі, а інші причини, про які розкажу далі, ще більше затіснили цей зв'язок.

Преосвященний був тоді водночас Ректором Інституту св. Йосафата й Віце-ректором Духовної Семінарії. Інститут св. Йосафата містився вже в крилі будинку

Духовної Семінарії, від сторони Сикетуської вулиці, і від часу переміщення загально називано його Малою Семінарією. Для Духовної Семінарії, хоч вона вже була не тільки виховною установою, але й високою школою, на той час цілком вистачало друге крило будинку від

о. Іван Бучко, Ректор Інституту св. Йосафата,
серед своїх вихованців.

сторони вулиці Коперника. Вихованців у Духовній Семінарії було тоді небагато; були це, крім одного, демобілізовані старшини, підстаршини й стрільці української армії. Про те, щоб вони могли студіювати в польському Університеті, як це було раніше, тепер годі було й думати. Тому зорганізовано власний Богослов-

ський Факультет, перетворений опісля у Богословську Академію. На цьому богословському факультеті Преосвященний викладав основну догматику. Він був суворий професор — вимогливий не тільки до інших, а й до себе.

Восени 1921 р. Преосвященний виїхав до Риму (6) для завершення своїх студій. Професором богословського факультету на його місце призначено мене. Довелося обом нам ще раз засісти до науки. Преосвященний приготовлявся до важких докторських іспитів, а я, хоч і склав ці іспити ще до війни, знову мусів учитися, бо з того, що я знав, по вісьмох роках воєнного життя багато призабулося. Отже, треба було самому вчитися, щоб можна було навчати інших.

В 1922 р. Преосвященний осягнув у Папському Григоріянському Університеті ступінь доктора св. Богослов'я (7). Вернувшись з Риму (8), він далі продовжував на богословському факультеті викладати основну догматику, та цілковито зайнявся справами Малої (хлоп'ячої) Семінарії.

Перша в нас Мала Семінарія — це велике діло Преосвященного Кири Івана. А їй, у загальному, не надавали в нас великого значення. Навіть великий Митрополит Андрей спочатку ставився до неї дещо байдуже. Свою думку змінив Митрополит щойно згодом, коли то нововисвячені в Перемишлі пресвітери, прислали

6) О. Іван Бучко прибув до Риму й замешкав у Семінарії 31. X. 1921 р. разом з о. Йосифом Сліпим, теперішнім митрополитом.

7) Доктором св. Богослов'я «з найбільшою похвалою» став о. Іван Бучко 24. VI. 1922.

8) Виїхав з Риму вже 7. VII. 1922 р. до політично неспокійної Галичини

йому подяку, що в ній вони між іншим писали: «коли б не Мала Семінарія, в якій ми виховалися і покінчили середні студії, то ми навіть мріяти не могли б про те, щоб колись бути священиками».

У нас були бурси для середньошкільної молоді, кандидатів на священиків також було завжди доволі, а після війни аж забагато, отже, могло здаватися, що Мала Семінарія не є конечно потрібною. Але Преосвященний Кир Іван, виходячи з власного досвіду й спостереження, вважав, що виховання в цьому учбовому закладі буде вельми корисне для молодого покоління й полегшить йому шлях не тільки до церковних, а й громадських становищ.

Коли ходить про мене, то я сам мав не раз нагоду пересвідчитися про вартість Малої Семінарії. Бувши тоді катехитом в українській державній гімназії, я мав по клясах вихованців Малої Семінарії і коли доводилося заспівати релігійну пісню, от, наприклад, під час шкільних реколекцій, чи відслужити панахиду, чи то прийшов на годину релігії візитуючий директор або таки шкільний візитатор, то релігійно плекані вихованці Малої Семінарії завжди рятували становище: відповідали без запинки й співали, як солов'ї. Я хвалив їх, а мене хвалили візитатори. Як же ж мені було не цінити вартости Малої Семінарії?

Мої симпатії до неї, як також симпатії двох інших українських катехитів державних гімназій у Львові, привели до того, що ми, трійкою, зачали бувати в Преосвященного замалим не щовечора. І тому, коли хтось потребував котрогось з нашої трійки, увечері шукав нас не вдома, а в Малій Семінарії, в О. Ректора. Таким

способом ми Преосвященному приспоряли ще й інших гостей. Дуже товариський, дуже гостинний і дуже терпеливий Преосвященний видержував це роками.

Хочу тут зазначити: я багато бував у різних товариствах і в гостинах, бачив, як люди розважають і гостять, але другого такого товариського й гостинного, як наш Владика, я не стрічав у житті нікого іншого. На тих вечірніх сходах Преосвященний завжди бував говіркий і веселий, жартував, смішив нас і сам сердечно сміявся.

Пам'ятаю, тільки один раз у Преосвященного увалася говіркість і веселість, замовк жарт і сміх, а на їх місце прийшла важка задума, з якою Преосвященний і спати пішов... якщо він загалом тієї ночі спав. Це було одного пізнього вечора. До кімнати Преосвященного, де, як звичайно, сиділа за столом згадана трійка катехитів, застукав листоноша і подав господареві телеграму. Преосвященний перечитав її, але не сказав нам нічого. Щойно, як ми зачали відгадувати та наполягати, він виявив нам зміст депеші: Апостольська Нунціятура повідомляла Преосвященного про його іменування Кадійським титулярним Єпископом і Львівським Єпископом-Помічником (9).

Ми склали Владиці наші побажання і вийшли того вечора раніше як звичайно, розуміючи, що він має над чим думати.

Пригадую собі ще один випадок, про який хочу розповісти, бо він підтверджує, що мої слова про незви-

9) Номінація 16. IX. 1929; урочисто затверджений на консисторії кардиналів 28. X. 1929 р. (пор. Акти Апостольської Столиці т. XXI, ч. 14, стор. 618).

чайну товариську і гостинність Преосвященного зовсім не є перебільшенням.

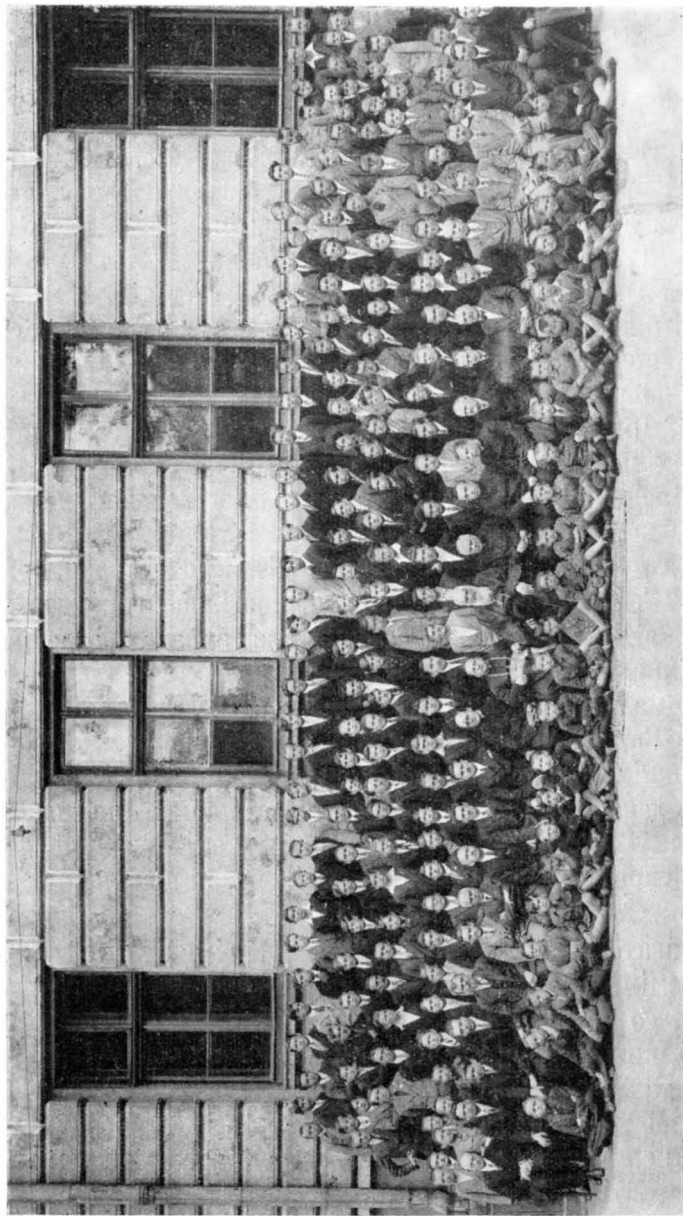
В 1927 чи в 1928 р. приїхав до Львова безнадійно хворий на сухоти товариш Преосвященного з гімназійних часів. Це було саме під час різдвяних вакацій, коли вихованці Малої Семінарії роз'їхалися по домівках. Преосвященний відвідав хворого, а зміркувавши, що його дні вже почислені, запропонував йому переїхати до Малої Семінарії. Там він улаштував хворого в своєму житловому помешканні та оточив його зворушливою увагою і піклуванням, а коли за якийсь час хворий помер, Преосвященний узяв на себе всі клопоти, зв'язані з похороном покійного товариша.

Ми зовсім щиро признавалися між собою, що жоден з нас не був би здатний на таку жертву.

Права рука Митрополита Андрея

Ставши Єпископом, Преосвященний передав ректорство Малої Семінарії в руки Всечеснішого О. Якова Перрідона, теперішнього Генерального Вікарія українців у Франції. Новий Ректор, що сам колись виховувався в голяндській Малій Семінарії, розумів і любив своє діло і вміло його продовжував. Він зберігав також і всі традиції, що встановилися в Малій Семінарії за часів ректорування його попередника. Отже, і в житті нашої трійки теж нічого не змінилося і тому, хто хотів бачитися з котримсь із нас, той знову мусів шукати нас увечері не вдома, а в Малій Семінарії, в О. Ректора Якова Перрідона.

Великою заслугою Преосвященного Кир Івана, що

Митрополит Андрей і його Єпископ-Помічник Кир Іван
в оголошенні ректорату, учительського збору та учнів гімназії при Малій Семінарії.

попри свої нові зайняття й далі не переставав живо цікавитися Малою Семінарією, а зокрема й заслугою О. Ректора Якова Перрідона — було заснування власної клясичної гімназії при Малій Семінарії, бо, по розв'язанні за часів пацифікації тернопільської та рогатинської гімназій, — цього вимагала konieczність.

Гімназія при Малій Семінарії вже в короткому часі стала повною восьмикласовою середньою школою, зі своїм добрим учительським збором і з достатнім числом учнів. Пізніше до неї зголошувалося так багато, що всіх їх неможливо було прийняти. Вона мала навіть свого роду філію в Рогатині, зложеною з двох найвищих клас.

Батьки радо віддавали своїх дітей до гімназії при Малій Семінарії, в цілковитій певності, що вона дасть їхнім дітям не тільки освіту, але разом і добре релігійно-моральне громадянське виховання.

Чимало учнів спрямовувала до гімназії й філії при Малій Семінарії тодішня безпросвітна дійсність. Польська шкільна влада масово викидала українських учнів із державних шкіл, обвинувачуючи їх в протидержавному наставленні й діянні, ба навіть закривала деякі українські державні гімназії, як, наприклад, гімназію в Тернополі.

Багато також зголошувалося до гімназії при Малій Семінарії тих, кого було не прийнято, за браком місця, до переповнених, бо нечисленних, українських державних гімназій. Отже, гімназія при Малій Семінарії та її філія в Рогатині врятували багато нашої середньошкільної молоді, що їй інакше довелося б залишитися без освіти. Також не один учитель, що перед-

часно був звільнений зі служби в державній школі або тієї служби не міг дочекатися, у цих гімназіях знайшов працю, а з нею й можливість заробітку на прожиток. Мала Семінарія виховала багато молодих, духовних і світських інтелігентів, що сьогодні займають високі церковні і громадські становища. З-поміж цих колишніх вихованців згадаймо хоч би тільки Владика Кир Амврозія Сенишина ЧСВВ, Єпископа-Помічника Екзарха в ЗДА, О. д-ра Володимира Маланчука ЧНІзб., Генерального Вікарія в Англії, покійного О. Василя Мельника, колишнього душпастиря студентів високих шкіл у Мюнхені.

Один випуск малосемінарійців, що опинилися на еміграції, відзначив цього року з'їздом у Мюнхені десятиліття від часу складення матури. На тому з'їзді був приявний також і Преосвященний Кир Іван, що саме тоді перебував на візитації в Німеччині. Для нашого Владика цей з'їзд був виявом такої самої подяки, яку перемиські новопресвітери свого часу виявили листовно покійному Митрополитові Андрєєві.

За час свого перебування у Львові Преосвященний Кир Іван зорганізував п'ять релігійних прощ та був їх провідником: три прощі до Риму, в 1925, 1929, 1931 рр., одну — до Лурду, в 1930 р., і одну — на Евхаристійний Конгрес у Будапешті, в 1938 р. У кожній з цих прощ брало участь близько 120 осіб. У тодішніх обставинах, коли поїхати закордон було не легко (паспорт, девізи тощо), все ж таки бодай невеликий гурток наших людей дістав змогу, без клопотань і великих витрат побачити святе місто — столицю Соборної Церкви та величаве Евхаристійне свято. За організу-

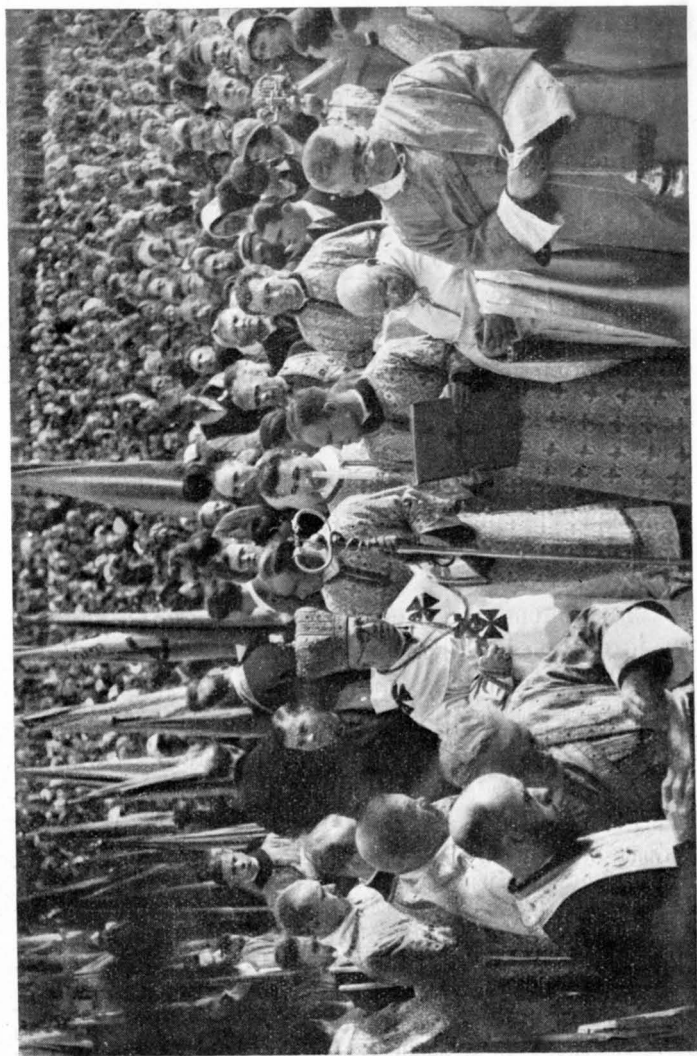
вання й проведення двох прощ до Риму Преосвященний Кир Іван одержав від Апостольського Престолу високе відзначення «бене меренті».

Та найбільшою й найвеличавішою імпрезою, що її заініціював Преосвященний Кир Іван і зразково перевів, було Свято Молоді під кличем: Українська Молодь Христові!, в 1933 р. (в 1900 роковини смерті й воскресіння нашого Спасителя).

У своєму житті я бачив три великі українські імпрези у Львові при великому здвизі народу з цілого краю: Сокільський Здвиг у 1914 р., напередодні першої світової війни, Свято «Українська Молодь Христові» в 1933 р. і Конкурс Українських Хорів цілого краю в 1943 р., під час німецької окупації. З них — свято «Українська Молодь Христові», безперечно, перевищувало інші два не тільки чисельністю учасників, але й величавістю і настроєм, а передусім його церковно-народньою вартістю.

Львів мерехтів у барвах церковно-народніх корогів і народніх строїв, гомонів українською мовою і дзвенів бадьорими піснями.

Найзворушливішою була дефіляда на свято-юрській площі відділів української молоді перед Митрополитом Андреем. Князь української Католицької Церкви, прикований тяжкою недугою, відбирав дефіляду й благословляв молодь, сидячи в кріслі. Поруч Митрополита стояв Преосвященний Іван у півколі львівського духовенства. Створювалося враження, немов це молодь самостійного вільного народу складає поклін власному Суверенові... Сльозами зрошені очі зверталися в сторону міста. Дивилися вниз, на ратушеву

Преосвященний Іван в оточенні духовенства і вірних під час здвигу «Українська Молодь Христові».

вежу, даремно шукаючи на ній жовто-блакитних прапорів...

Це свято молоді було разом великого стилю місією, великим вічем і зривом, але гідно опанованим зривом. Воно пройшло спокійно, без ніяких інцидентів. Його достойність гамувала тих, що могли заколотити спокій.

Свої єпископські свячення Кир Іван одержав 20 жовтня 1929 р. в Римі (10). Гадаю, не зайвим буде на цьому місці відзначити, що хоч Апостольська Столиця пропонувала Кир Іванові далеко кращі становища, ніж становище львівського Єпископа-Помічника (наприклад, 1928 року наш Владика мав одержати номінацію на канадійського Єпископа-Ординарія), та, розуміючи тодішні потреби Галицької церковної провінції, Преосвященний Іван цих пропозицій не прийняв.

По єпископських свяченнях Кир Івана відбулася перша історична Конференція наших Єпископів у Римі і на ній нововисвяченого Владика іменовано постійним секретарем єпископських конференцій.

Після повороту до Львова, Преосвященний був ще іменований Генеральним Вікарієм і Грем'яльним Кри-

---

10) Свячення в церкві св. Сергія і Вакха. Святителі: Митрополит Андрей, Йосафат Перемиський і Григорій Станіславівський. Акту положення рук довершили всі вісім українських католицьких єпископів, що з'їхалися були тоді на синод-конференцію до Риму (21-29. X); крім вищезгаданих були ще Преосвященні: Нярді, Богачевський, Гебей, Гойдич, Лакота. З Риму виїхав Преосвященний Іван 10. XI. 1929 р., по єпископській конференції, посвяченні наріжного каменя під Українську Папську Семінарію св. Йосафата (28. X) та спільному послуханні українських єрархів у св. Отця Пія XI (29. X).

Владика Іван після своїх архиерейських свячень у Римі.

лошанином Львівської Митрополічної Капітули та її Головою — Архипресвітером (11).

Преосвященний Кир Іван виручав хворого Митрополита в усіх чинностях, що їх Митрополит через недугу не міг більше виконувати: в Архιεрейських Богослужбах в Архикатедральному Храмї та в інших церквах Львова й поза Львовом (на празниках, святочних обходах, священнях церков, закінченнях місій), а також у вельми важливих і zarazом тоді дуже важких канонічних візитаціях Архiepархії, що їх різними способами утруднювала тодішня влада, не допускаючи вірних до свого Архипастиря. Але Святитель і Патріот, переборюючи перепони, під час усенароднього горя, поспішав до своїх духовних дітей і своїми безстрашними проповідями підносив духа потерпілим від несправедливости й дикунства окупанта. Кир Іван у тому часі поклав свої Святительські Руки на багатьох нових священників, у 1932 р. був співсвятителем мукачівського Владика, покійного Александра Стойки, а в 1942 р. висвятив Преосвященного Івана Шімрака в Кріжевцях.

Крім цього всього, доводилося Владиці, як Генеральному Вікарієві виконувати також чималу частину адміністраційної праці, що її у великій Архiepархії за тих важких часів і обставин було дуже багато.

У своїй скромності Преосвященний говорив, що він заступає тільки хворі руки й ноги Митрополита.

11) Інтронізація відбулася у Львові, у св. Юрі, на празник св. Михаїла (21. XI), проповідав і вітав нового Владика і свого найближчого помічника митрополит Андрей. Архiepрейську Службу Божу в рідному Германові відправив Кир Іван у неділю 24. XI. 1929 р.

Але насправді він заступав також і голову Митрополита та разом з Кир Андреем цікавився і клопотався всіма справами, які виникали.

Як Голова Митрополічної Капітули Владика Іван мав ту велику заслугу, що впорядкував, майже виключно власним трудом, капітульну бібліотеку й архів.

Капітульна бібліотека була перед тим у жалюгідному стані. Це була властиво не бібліотека, а склад книжок та всіляких речей. Крізь побиті шибки залітав до середини дощ і сніг. А в тій бібліотеці були цінні речі: старі архієпархіальні видання, цілі приватні книгозбірні померлих крилошан (наприклад, славістична книгозбірня покійного крилошанина Богдана Пюрка, що її він прибирав, студіюючи славістику у Відні) та багато документів до історії відродження галицьких українців. Для кращого збереження архівних матеріалів, Кир Іван розпорядився передати їх за списками до новопобудованого митрополічного архіву, склавши для Митрополічної Капітули копії списків переданого матеріялу.

Від 1930 до 1935 рр., з доручення Єпископату та за згодою Апостольської Столиці, Преосвященний Іван був Головою міжєпархіальної літургічної комісії для перевірки наших літургічних книг, в якій засідали представники дев'ятох наших Єпископів: з Галичини, Закарпатської України, Югославії, Канади та Злучених Держав Америки. Комісія відбувала свої засідання щомісяця у Львові, а її праці Голова подавав Апостольській Столиці, яка на підставі тих праць ухвалила нове видання літургічних книг для нашої Церкви.

В Галицькій церковній провінції відчувався брак

доброто катехизму, укладеного за новітніми катехитичними методами та прийнятого всіма єпархіями цієї провінції. Важливу справу опрацювання нового катехизму Митрополит Андрей доручив Преосвященному Іванові, що створив для цього комісію з досвідчених катехитів. Ця комісія, під головуванням Владика, в його ж мешканні відбула ряд засідань і зладила катехизм «Божа Наука», що був схвалений усіма галицькими Ординаріями й двічі виданий.

Владика Іван не був тільки почесним, чи там керуючим, головою комісії, але помагав їй неодною цінною, речевою та методичною вказівкою і добірною катехитичною літературою з власної гарної бібліотеки.

На кінець залишається сказати те, що в львівській діяльності Преосвященного Кир Івана було найважливіше.

Владика Іван завжди був і тепер є так тісно зв'язаний зі святим містом — Римом, як навряд чи коли був зв'язаний хто інший з наших церковних мужів. Про це багато говорить і дивний збіг обставин: Кир Іван одержав у Римі і священничі і єпископські свячення, у Римі ж буде він справляти їх ювілеї.

Преосвящений виховувався в Римі, отже, добре знає римські обставини. Завдяки своїй поважній, а разом з тим товариській вдачі, до того ж розмовляючи по-італійському, як рідною мовою, Владика здобув у римських духовних колах довір'я, прихильність і пошану.

Все це само собою висувало Преосвященного Кир Івана на заступника наших церковних, а при цьому

також і народніх справ, перед Апостольською Столицею та її Нунціатурою у Варшаві. Такий заступник звичайно діє у св. Місті, а наш Владика був ним на своєму службовому місці у Львові. А справ було багато: і поважних, і пильних, і прикрих... Але наше становище було таке, що ми не мали нікого іншого, до кого могли б звернутися, шукаючи правної оборони супроти сваволі на наших землях тодішньої влади. Апостольська Столиця була для нас єдиною інстанцією, до якої нам можна було вдаватися, а її конкордат з Польщею, укладений 1925 р., був нашою єдиною правною опорою. Ми ще раз відчули яким великим щастям для нас є те, що належимо до св. Католицької Церкви.

Преосвященний був особистим секретарем Апостольського Візитатора о. Дженокі, що приїздив перевірити на місці справи, які з віддалі й на підставі самих тільки листів здавалися неймовірними. Цілими днями, а то й ночами доводилося Владичі просиджувати за писанням листів до Апостольської Столиці або Апостольської Нунціатури, а часто мусів і сам їздити до Варшави, щоб деякі справи полагодити в Нунціатурі особисто.

Не все з тієї діяльності Владика Івана відоме мені, але мав він, безперечно, багато клопотів і турбот. То ж були сумні часи, коли ворог на наших землях шалів: масове переведження греко-католицьких вірних на латинський обряд, карання священників за «неправильне» ведення метрикальних книг (українізування прізвищ), недодержування державних міжобрядових законів, карні експедиції, «паціфікації» тощо — ось як безпросвітно виглядала тодішня дійсність. † хоч Владика

добре усвідомлював, що високі моральні засоби, якими єдино може впливати Апостольська Столиця, не завжди дають сподівані наслідки, його це не знеохочувало і він до останнього дня перебування в Рідному Краю, не складаючи рук і не шкодуючи сил, займався цими болючими справами.

На весні 1939 р. Апостольський Престол доручив Преосвященному Кир Іванові візитацію українських місійних станиць у країнах Південної Америки. Прощаючись з Преосвященним, ми були певні, що розлучаємося з ним на короткий час, по якому він, виконавши одержане доручення, знову повернеться до Львова. Ніхто тоді не думав, що не він до нас повернеться, а ми підемо скитальчими дорогами шукати там нашого дорогого Владику.

І ми повинні бути безмежно вдячні Божому Провидінню, що Воно заздалегідь подбало про Пастиря для розсіяних по всіх усюдах чужини бідолашних українських скитальників.

А водночас ми з цілого серця вдячні Владиці-Ювілятові, що тепер, у час наших найтяжчих церковних, народніх і особистих досвідчувань, він є справді «всім для всіх».

Кулемборг (Голяндія), дня 25 вересня 1949.

о. д-р ЛАБА Василь,

Ректор студій
Української Католицької Духовної
Семінарії на чужині.

II

СЛІДАМИ АПОСТОЛА НАРОДІВ ПАВЛА

(1939-1949)

«Осанна» й «розпни» під небом Південного Хреста

Не минуло й півроку від коронації Пія XII, а вже новий Папа призначив Преосвященного Кири Івана Бучка Апостольським Візитатором для українців-католиків Південної Америки.

З цим зарядженням Апостольської Столиці починається друге десятиліття святительської праці Владика Кири Івана, яке проходило під знаком апостольських подорожей Апостола Павла. Майже ніхто в тисячолітній історії української єрархії не одержав, за винятком хіба Митрополита Андрея, такого широкого міжконтинентального поля праці, як Преосвященний Іван, титулярний Єпископ містечка Каді. Так само ніхто не зайшов так далеко в поході за українською католицькою душею, як Преосвященний Кири Іван.

Важкі чорні хмари недалекої воєнної хуртовини громадилися над Рідним Краєм, коли Владика рушив у свою першу апостольську подорож поза межі Львівської Архидієцезії. 25. червня Преосвященний Іван за-

кінчив урочистим святительським свяченням василіянської церкви своє десятиліття архипастирської праці при боці Митрополита Андрея, а подібним торжеством освячення прудентопільської василіянської церкви на бразилійській землі розпочав друге десятиліття (27. VIII.1939).

Вже 21. липня 1939 року українська бразилійська газета «Праця» (ч. 28) повідомила про призначення Пресвященного Кир Івана Апостольським Візитатором для українців Південної Америки та його приїзд у навечер'я Успення Пресвятої Богородиці (14. VIII). І дійсно, 15. VIII.1939 року, в товаристві о. Р. Лотоцького, як товариша візитації, причалив Пресвященний Іван до пристані в Ріо-де-Жанейро, напередодні важких літ для української еміграції та українського слова в Бразилії. В житті Пресвященного це саме знаменне, що Боже Провидіння посилає його завсіди на zagrożені позиції (1929 р. свячений на єпископа — помічника для Львівської Архиепархії напередодні «пацифікації», 1939 р. прибуває до Бразилії напередодні «пацифікації» українського слова, в 1942 році прибуває до Риму напередодні новітньої української еміграції). Тому справді раділа українська бразилійська колонія, «що Боже Провидіння дало у грізний час недолій лихоліття Владика, що гідно й достойно вступає в сліди свого митрополита» («Праця», ч.32, з 18. VIII.1939).

По урочистому привітанні в Прудентополі (21. VIII) та короткому зазнайомленні з життям прудентопільської громади, як найбільшого скупчення українців у провінції Парани (святочна академія 26. VIII),

розпочав Преосвященний Іван свою діяльність у Бразилії єпископським посвяченням прудентопільського храму, в сослуженні перших піонерів-священиків у Бразилії. Небувале на бразилійській землі торжество справило на вірних велике враження, а палкі слова Владики викликали спонтанне запряження народу на вірність Богові та Церкві в українському обряді. Вже наступного дня (28.VIII) вирушив Апостольський Візитатор у глибину краю, щоб відвідати по змозі всі українські колонії. По відвідинах Есперанси й околиці (28-31.VIII), завітав Владика до містечка Парана (1. IX), де й почув жахливу вістку про вибух світової війни. Занепокоєний долею рідного народу, що на нього звалилося нове лихоліття, Преосвященний запускається чимраз глибше в бразилійські безмежжя, відвідуючи найдалі висунені українські колонії. Гервал (1.IX) — Пітанга (8.IX) — Ітапара (14.IX) — Гонсальвес Жунійор (17.IX) — це тільки найважливіші станиці цього апостольського рейду серед горючих свіч, квітів, радості вірних, кінних бандерій, Богослужб, сліз, проповідей, присяг вірности, вітань та святочних вечорів. І саме серед тієї щирої радості мусіло засумувати тяжко серце Преосвященного на вістку, що полчища безбожницького більшовизму перейшли кордони Львівської Архиепархії (17.IX). Але ця гнітюча вістка не припинила щоденних роз'їздів Преосвященного Візитатора в околицях Кальмону (20-24), Іраті і Марешал Малет. Довший час затримався Владика Іван у границях розлогої парохії Дорізону й околиці (27. IX - 9.X), в околицях Жангада-Порто (10-14.X), Антоніо Олінто (14-18.X) та Ірасеми (20-26). І тут, у степ Ірасемської го-

ри, завершеної василіянським монастирем та храмом, у навечер'я десятої річниці святительських свячень (20.X), вітала святочна ірасемська громада Владика Івана з роковинами. «На зустріч Преосвященному виїхала чисельна кінниця з прапорами... Від молоді привітала гарно панна Ольга Прийма... згадала про той радісний, незабутий день, день роковин, коли Преосвящ. Бир Іван тому десять літ стали Єпископом св. Кат. Церкви. Похід рушив з підніжжя Ірасемської гори на верх. Народу було багато. Діти ішли з пальмами, другі сипали квіти. При брамі церковній в імені громади привітав п. Дмитро Мірецький. Говорив гарно, та закінчив ось так: Нині українці галицької землі, столиці князя Льва тужним оком глядять за Вашою Достоюною Особою, щоб зложити в день десятиліття ваших Єпископських свячень свої щирі бажання, а Ваша Ексцеленція між нами, своїми рідними дітьми в сертонах ірасемської землі — Вітайте - Вітайте... Поплила неодна сльоза радості. Діти усталися рядом і оточили Преосвященного з пальмами в руках... Дня 20. в п'ятницю, Преосвященний відправили Сл. Б., а дітвора ірасемська прийняла Ісуса Евхаристійного до свого серця в наміренні Їх Ексцеленції... По обіді дітвора ірасемської школи устроїла концерт у честь Преосвященного...» («Праця, ч. 44, з 10.XI.1939). Справдішня квітна неділя й щире «осанна» з дитячих уст напередодні гіркого «розпни».

Розмірно довго гостював Владика на Ірасемській горі (20-26.X), куди звідусіль, немов на прощу, приходили вірні, шукаючи розради та засвідчуючи вірність Католицькій Церкві й рідному обряду. 27.X виїхав

Преосвященний Іван до Куритиби, столиці провінції Парана. Та тут, на порозі другого десятиліття Владицтва, як колись на порозі першого (1930: «пацифікація»), ждав його один з тяжких ударів українського народнього горя. Прибувши з апостольськими відвідинами до Куритиби, Преосвященний станув наступного дня (29.X) до урочистої Служби Божої. Величний літургичний спів, краса обряду, здавалося піднесе високо «горі» серця куритибської громади та околиці. Але в своєму невідомому Провидінню допустив Господь досвід саме на цю українську католицьку громаду, якої важка жертва, може, заважила на дальшій, кращій долі українців у Бразилії взагалі. «Коли по Євангелію Експ. Апост. Візитатор зачав проповідь, осібники в цивільному одінню стали кричати в церкві, що не вільно говорити по-українськи. Зчинилось таке замішання, що Експеленція був змушений перервати Богослуження (проповідь - АВ). Показалось, що це тайна поліція допустилась цього святотацтва». («Шлях», ч. оказ. з 30.XII.1939). Після двомісячного, тріумфального походу по бразилійській землі, ніхто не сподівався такого сумного закінчення, й то в столиці провінції. З боєм у серці мусіла знести українська бразилійська колонія цей важкий удар. Такої зневаги святого місця й зухвалої поведінки супроти своєї особи як Апостольського Візитатора, Преосвященний Іван не міг стерпіти. Не вдовольнившись виправданнями та поясненнями підрядних урядових чинників, він негайно залишив Куритибу, повернувся до Прудентополя та заложив протест до найвищої державної влади, вимагаючи сатисфакції. Коли ж, незважаючи на обіцянки, така сатисфакція не приходила, Преосвящен-

ний перервав свою візитацію в Бразилії та повідомив у пресі вірних про свій крок: «Ізза непредбачених і незалежних від мене причин я почуваюся змушений перервати Апост. Візитації вірних українського обряду в Бразилії» («Праця», ч. 43, з 3.XI.1939). Дякуючи вірним за вияви любови й прив'язаности до Апостольського Престолу та прояви пошани для його особи, передав Преосвященний Візитатор тією дорогою Апостольське Благословення для тих, що їх не міг відвідати. З тим Преосвященний виїхав з Бразилії до Аргентини. Куритибська подія, а до того ж вістка, що тоді рознеслися за океаном про мученичу смерть митрополита Андрея Шептицького в Галичині і що їх підхопила заокеанська преса, друкуючи з цього приводу жалобні статті зі світлинами, глибоко вразили Владика Івана та цілу українську суспільність у Бразилії.

Відвідавши провінцію Міссіонес, в половині грудня 1939 р. прибув Архипастир до Буенос-Айресу, місця найбільшого скупчення українців. Тут, ознайомлюючись з потребами української колонії, Владика рівночасно полагоджував справи релігійного та суспільного життя. Палкими проповідями, архиєрейськими Богослужбами Кир Іван підніс помітно духа аргентинських українців у Буенос-Айресі та околиці, де задержався майже до кінця січня 1940 р. Аргентинські українці вітали свого Владика радо й щиро гостинами, співом, академіями, вечірками та численною участю в Богослуженнях і проповідях, прирікаючи свою вірність Церкві та непохитність в обряді. При нагоді тих архиєрейських відвідин упорядкували аргентинські україн-

ці справу календаря (27.I.1940) й Апостольський Візитатор затвердив постанови аргентинської громади.

У кінці січня, по наполегливих заходах Апостольської Столиці перед бразилійським урядом, прийшла врешті вимагана сатисфакція за події в Куритибі, й Преосвященний Візитатор тоді вирішив докінчити там перервану візитацію. 29.I.1940 Владика закінчив свою візитацію в Аргентині та виїхав до Бразилії, піднісни передше у парагвайського амбасадора клопотання в справі поліпшення долі парагвайських українців. По дорозі до Бразилії завітав Преосвященний Іван ще й до Уругваю та відвідав українську колонію в Монтевідео. В першій половині лютого 1940 р. Владика знову переїхав кордони Бразилії та розпочав дальшу візитацію околиць Куритиби та Понта Гросси (11-18.II), як це було заплановано ще на день 4.XI.1939 р. Візитацію тих околиць закінчив Преосвященний торжественною Богослужбою таки в Куритибі, досягаючи тим повної сатисфакції за попередні події. В останньому етапі Владика відвідав околиці Круз Машадо та Легру (21-25.II) та повернув до Прудентополя (26.II), заокруглюючи так свою апостольську подорож по Південній Америці.

Підсумки візитації підбив Преосвященний в Прудентополі 29.II - 2.III.1940 р., на з'їзді українського католицького духовенства Бразилії, що з ним спільно Владика висловив подяку Апостольській Столиці за добродійство візитації та заявив їй непохитну вірність і надалі. Подячною Службою Божою, при співучасті 6 тисяч вірних, закінчив Преосвященний Візитатор свою першу, майже річну, апостольську подорож.

Ще кілька Архирейських Богослужень відправив Владика Іван перед своїм виїздом з Бразилії, серед них одне особливо величне, що на ньому мали велике щастя бути прудентопільці — це Великодне Богослуження (за новим стилем).

17. квітня 1940 року українська громада й Апостольський Нунцій попросилися сердечно з Владикою Іваном, що того дня виїхав з прегарної пристані Ріо до своїх духовних дітей у Злучених Державах Америки.

Добре відзначила редакція «Праці» значення візитації Преосвященного Івана такими словами: «Сама візитація без сумніву стала історичною подією в розвитку нашого життя й розпічне нову сторінку в історії Укр. Кат. Церкви в Південній Америці» (ч. 13, з 5.IV.1940).

Напевно й тепер, вже в умовах кращого життя в Бразилії, бразилійські українці, головно ж ті, з-під Іра-семської гори, вшанують і двадцяті роковини святительства Преосвященного Івана, як не забули колись вшанувати десяти.

На вільній землі Вашингтона

Ще багато соток миль відділяло Преосвященного від статуї Свободи в Нью-Йоркській пристані, а вже вся українська преса в ЗДА вітала Владика Івана; ціла українська суспільність складала йому поклін-привіт під звуки воскресних дзвонів. «Преосвященний Владико Іване! Боже Провидіння привело Вас на цю Землю («Шлях», ч. 19, з 11.V.1940).

Перші тижні травня були тріумфом Преосвященного на землі Вашингтона. Владика Іван прибув до ЗДА

Світлого Понеділка (29.IV), а вже першого травня Преосвященний Константин Богачевський звернувся до своїх вірних з радісною воскресною вісткою, що «Папа Пій зволив ласкаво прихилитись до мого прохання й іменувати Високопреосвящ. Єпископа Івана Бучка часовим Єпископом-помічником для нашої Єпархії» («Шлях», ч. 18, з 4.V.1940). Майже рівночасно вишло з Єпископської Канцелярії повідомлення, що «Ексцеленція Константин іменував Преосвящ. Івана Генеральним Вікарієм і парохом церкви св. Юра в Нью-Йорку» («Шлях», ч. 19, з 11.V). В Томину неділю вітала Преосвященного Івана філядельфійська катедрала (5.V), а в неділю Мирносиць (12.V) 4-тисячним здвигом вірних нью-йоркський св. Юр. Увесь український Нью-Йорк прийшов вітати того першого скитальника останньої світової війни. Але був це не політичний скитальник, а Божий, якого випровадило на скитальщину Боже Провидіння, щоб його руками здійснити Свої пляни. Вже тут, у Нью-Йорку, прийшла Преосвященному та свідомість свого скитальства для Божих плянів. «Я такий вигнанець зі Старого Краю, як ви,—сказав перед цілою своєю нью-йоркською громадою. — Приходжу до Вас, як свій, як приятель та хочу мати довір'я не тільки як духовний пастир, але також як громадський провідник. Ідіть за мною будувати Україну на християнських основах» («Шлях», ч. 21, з 25.V.1940).

Прибувши до Північної Америки, Преосвященний відразу взявся з питомим йому завзяттям до праці. «Тепер пора на діла, — говорив він на засіданні Єпископської Консистерії. — Ділами хочу виказати те все,

що моє серце відчуває» («Шлях», ч. 23, з 8.VI.1940). І тому Преосвященний Константин закінчив свій привіт: «Нехай діла Преосвящ. Івана стануть славними, великими, а його ім'я благословиться» («Шлях», ч. 23).

З тих часів почалася невсипуща праця нашого Владика — душпастирська, виховна, святительська, освітня. Не місце пригадувати тут усі подробиці; ними заповнені аннали української еміграції в ЗДА. Хіба пригадаємо тут, що Преосвященний звернув особливу увагу на школу й виховання молоді та започаткував неодну інституцію, з яких деякі пощастило йому й посвятити та віддати в користування. В такій праці швидко минали місяці, і тільки тривожні вістки з Рідної Землі не давали повністю радіти здобутими осягами.

Дня 9.X.1940 писав Преосвященний до своїх ню-йоркських парохіян, з нагоди 35-ліття ню-йоркського св. Юра: «Ми не можемо часом зрозуміти, для чого то Боже Провидіння провадить наш нарід таким твердим, тернистим шляхом продовж цілої його історії. Цей тернистий шлях хай радше буде доказ, що Боже Провидіння має великі пляни супроти нашого народу і приготує його до сповнення великих завдань у світі, а зокрема тут на чужині, якщо тільки той нарід стане вірний Христовим заповітам, і заповітам своїх славних Батьків...» («Шлях», ч. 44, з 2.XI.1940). І ті пророчі слова стосуються передусім до самого Преосвященного Івана та є ключем до розв'язки дальших заряджень Божого Провидіння в житті нашого Владика.

Настав 1941 рік. У червні покотилась воєнна хуртовина знову на Рідні Землі. На політичному овиді почали закрююватись нові угруповання сил. Злуче-

ні Держави Америки поволі почали схилитися до думки про конечність своєї участі в європейській війні. Японія готувала на 9.XII.1942 свою несподіванку. І знову людськими таки руками Боже Провидіння забрало Преосвященного з улюбленої праці та повело безоглядно шляхом до якихось окремих, тоді ще вповні й нікому незнаних завдань.

Преосвященний Константин у колі своїх найближчих співробітників прощався з Кир Іваном вельми сердечно (4.XI.1941), згадуючи як Боже Провидіння завжди зводило їх обох на ті самі шляхи. «Преосвященний! — кінчав свої теплі спогади філядельфійський екзарх. — Непевні днесь часи, нова війна, переоцінка всіх вартостей. В боях родиться новий світ. Ніхто не відає, що завтрішній день принесе. Серед змінного світа є незмінна правда, тверда точка, основа, про яку Архимед говорив: Дайте мені основу, а я порушу землю: віра в Бога невидимого і в Христову видиму, католицьку Церкву. Віра в слово Христа: Ти еси Петр, і: Паси овци моя. Віра в Намісника Христового». («Шлях», ч. 46, з 15.XI.1941). Про цей для людей невідомий завтрішній день знало дуже добре Боже Провидіння й тому, дня 6.XI.1941, в 12 годин в полудне, Преосвященний Іван, по короткому перебуванні в ЗДА, всідав на еспанський корабель «Маркезе де Каміляс», щоб особисто завезти щиру ісповідь католицької віри українського Архипастиря в ЗДА і зложити її у стіп Христового Намісника.

У тіні базилики св. Петра

Під кінець листопада, розбурханим смертельною боротьбою океаном, прибув Преосвящений до Вічного Міста, куди так часто та радо поспішали його кроки, як молодого студента, священика, єпископа. Є в Римі, в безпосередньому сусідстві з Ватиканом, гарний положенням горбок — Джанікольо — де колись у день свячень Преосвященного Івана на Єпископа тодішній Христовий Намісник Папа Пій XI порішив гідно примістити Українську Папську Семінарію ім. св. Йосафата і доручив цілій українській католицькій Єрархії заложити наріжний камінь під цю будівлю. Чи міг молодий Єпископ Іван у дні 28.X.1929 р. думати, що тут Боже Провидіння готувало для нього резиденцію? Безперечно, великою потіхою для римської української колонії було мати між собою свого Владика та в тяжкі часи лихоліття користати з його святительських молитов, благословення та благодаті. Саме тут, у порівняно мирному та безнечному під покровом Христового Намісника Вічному Місті Римі, — у ревних молитвах та при тихій повсякденній праці — Кир Іван прожив упадок фашизму (1943), нацизму (1945), тут і застав його Божий поклик до боротьби проти залуви безбожницького більшовизму та праці над його жертвами (1946).

Воєнне лихоліття залишило для Преосвященного широке поле праці, а насамперед в Італії. Близько 20 тисяч українців усілякого стану, віку, професії причалило до соняшних берегів знищеної війною Італії. І тут Преосвящений Іван зрозумів, що прийшла його

година та розв'язка тих завдань, до яких готувало його Боже Провидіння, не дозволяючи повернути до улюбленого Львова. Йому була віддана опіка над тілом і душею тих десятків тисяч знедолених людей. З питомою йому енергією та організаційним хистом Преосвящений береться до діла. Вже 31.5.1945 р. скликає сходу римського українського громадянства та засновує Український Допомоговий Комітет в Італії, в якому особисто перебирає провід. За короткий час, завдяки невсипущій праці Кир Івана, ця допомогова інституція переростає границі Італії та місцеві лише завдання. Наладнавши працю Комітету, Владика вважає за потребу серця відвідати з архиєрейським словом по тіхи й помочі українських збігців, полонених та воjakів в Італії та вирушає в першу свою апостольську подорож довкруги апеннінського півострова (20. XI - 4. XII. 1945).

Скоро прийшла вже догідна пора й Апостольська Столиця віддала під опіку Преосвященному цілу українську католицьку еміграцію в Західній Європі. Від 21. XI. 1946, під його юрисдикцією опинилося 12 європейських країн: Англія, разом із Шкотією, Бельгія, Голяндія, Данія, Еспанія, Ірландія, Італія, Люксембург, Португалія, Німеччина, Франція, Швайцарія. І тут усім стало ясным те завдання, для якого Боже Провидіння вивело Преосвященного Івана з Рідної Землі (1939), забрало з широкозакровоної діяльності в Америці (1941) та впродовж 5 літ готувало в тіні базилики св. Петра (1941—1946).

Слідами Апостола народів Павла

Незважаючи на те, що опікунська праця в Італії забирала Преосвященному весь час і сили, його широке архиєрейське серце рвалося на Північ, де по незліченних таборах ждали опущені, залякані, непевні свого завтра українські люди. І тому вже 10. XII. 1946 р. виїхав Преосвященний у свою першу апостольську подорож по Західній Європі, відвідуючи українських скитальників у Франції, Люксембурзі, Швейцарії, Бельгії, Голандії, Данії, Англії. Десятки тисяч українців-католиків знайшло в своєму Владичі піддержку моральну й матеріальну, оновлення в вірі й надії на краще завтра. Щойно по трьох місяцях, зморений трудами повоєнного подорожування, до того ж зимою, та невідрадними обставинами праці по таборах, повернув Преосвященний Іван у березні (19. III) до Риму, щоб зложити звіт і поклін у стіп св. Отця, зажуреного долею українських скитальників. Півроку тривало канцелярійне опрацювання матеріялів цих перших відвідин. Понад 600 полагоджених у тому часі листів вказують на старання Преосвященного помогти загалові української еміграції, а в це число не входять справи, що перейшли через канцелярію Комітету.

Ведений тією самою журбою виїжджає Преосвященний Іван під осінь 1947 р. (22. IX) в другу тримісячну подорож по Франції, Бельгії, Голандії, Англії та Швейцарії, повертаючи до Риму щойно на Свят-Вечір (24. XII. 1947), щоб з ранньою весною (5. IV) розпочати третю подорож (до 3. VII. 1948), відвідуючи цим разом, крім інших країн, уперше Німеччину й Австрію.

Це вже такий звичай у Преосвященного, що замість заслуженого, а часом і конче потрібного відпочинку, він звичайно до інших праць докладає щораз то нові. Повернувши до Риму, Владика зразу ж поринає в поточну працю. Полагодивши за чотири місяці до 1.000 листів, Преосвященний вже 15. XI. 1948 ви-

**Архипастир скитальників перед входовою брамою
авгсбурзького скитального табору.**

бирається в нову, четверту подорож по Західній Європі, і то в тяжкі для подорожування та діяльності зимові місяці. Лише гаряча любов до душ спонукувала

його поспішати на холодну Північ, коли інстинкт тягне птиць, а розум заохочує людей перебути дошкульний час зими на теплому Півдні.

Не дивно, що залізне здоровля Преосвященного поволі подається. Однак, незважаючи на хворобу та переконування лікарів, Кир Іван знову вирушає в утомну путь, щоб нести потіху й тим найбільше опущеним й безнадійним у Німеччині. Цього разу Владика повернувся з подорожі до краю вичерпаний. Лише рішуча постава лікарів та воля Апостольської Столиці змусила Преосвященного на два тижні залишити працю. Та не минули ще повні чотири місяці, в яких покладжено понад 700 листів, а вже знову під стопами Преосвященного пересунулись кордони Італії, Швейцарії, Франції, Голяндії, Бельгії, Англії, Німеччини, Австрії (17. VІІ — 15. X. 1949), і немов у калейдоскопі — табори... табори... табори. У стіп люрдської Матері Божої розпочав Преосвященний свою п'яту подорож, вимолюючи разом з українськими прочанами сили й помочі розв'язати вкінці українську еміграційну проблему.

Ось у короткому і загальному начерку зовнішня рама широкопростірної й багатогранної діяльності святительської праці Преосвященного Івана, впродовж другого десятиліття. Тепер ще не час подавати повний зміст тої праці, що нею виповнене це десятиліття. Лише для ілюстрації можна навести ту чи іншу рисунку цієї багатогранної діяльності.

Владика Іван серед українських дітвори в Люрді.

Душпастир — Святитель

Преосвященний Іван — це передусім і насамперед душпастир і святитель. Свідком його душпастирської праці в останньому десятилітті є Аргентина — Бразилія, ЗДА та ціла Західня Європа. Владика Іван полюбив душпастирську працю від першої своєї зустрічі з людською душею в часі воєнного лихоліття першої світової війни. І цей зв'язок тягнеться червоною ниткою від 21. II. 1915 р. до сьогодні. За 35 літ він мав нагоду пізнати цю душу та її вимоги в усіляких ситуаціях людського життя, в краю й на еміграції, в час лихоліття (війна, «паціфікація») й у часи святкові (У. М. Х., прощі до Риму, до Лурду, Евхаристійні Конгреси); вмів її позискати для Христових ідей. Його глибоко пережите слово пориває маси вірних до спонтанної ісповіді віри та присяг на вірність Церкві й обрядові (Бразилія — Аргентина). Він радо бере на себе обтяжливі труди, зв'язані з довгими архиерейськими Богослуженнями під час візитацій вірних, охоче довершує благословень і освячень та з великою любов'ю уділяє св. Тайни. Ціла Львівська Архиєпархія, Бразилія, Аргентина, Америка й Західня Європа вкрита освяченими чи благословленими ним храмами, каплицями, престолами, інституціями, замаяна найрізномірнішими прапорами; кожна п'ядь тієї заселеної українською людиною землі зміряна його святительськими стопами.

Звідси його постійне піклування про добрі кадри душпастирів, і кожне заломання тих кадрів він просто особисто фізично важко переживає. Майже ціла мо

лодша генерація львівського духовенства з його апостольських рук одержала «божественну благодать». І на чужині залишилася за ним ця свята пристрасть класти святительські руки на молодих левітів, головно в мурах Української Папської Семінарії в Римі чи Кулемборзі. Він не лише розуміє вагу душпастирського уряду, знає дбати про священничий доріст (Мала Семінарія в Галичині — його діло), але вміє досконало душпастирську працю налагодити та нею як архипастир кермувати. Серед поділеної десятком кордонів його Візитатури, він потрапить кермувати доцільно працею трьох сотень душпастирів-емігрантів. Щойно майбутність покаже скільки заходів поробив Преосвященний, щоб забезпечити духовною обслугою українську католицьку еміграцію. На сьогодні вистачить згадати, що в 12 країнах Західньої Європи українська церковна організація є правно визнана величина та має свою Семінарію в Кулемборзі (Голяндія).

Українська Духовна Семінарія, започаткована в Гіршбергу в 1946 р., одержала заходами Кир Івана приміщення в Голяндії, в містечку Кулемборг, Утрехтської Архиепархії, а утримання її забезпечене фондами голяндської організації «Апостолят З'єдинення», яку заснував наш великий покійний митрополит Андрей ще в 1922. році разом з голяндськими приятелями нашої Церкви. Та щойно в квітні 1948 р., з приїздом Кир Івана до Німеччини, можна було здійснити перенесення Семінарії. Інавгурація відбулася в Кулемборзі в празник Зіслання Св. Духа (празник Семінарії) в присутності представників духовної та світської Влади, які найщирішими словами вітали українську Ду-

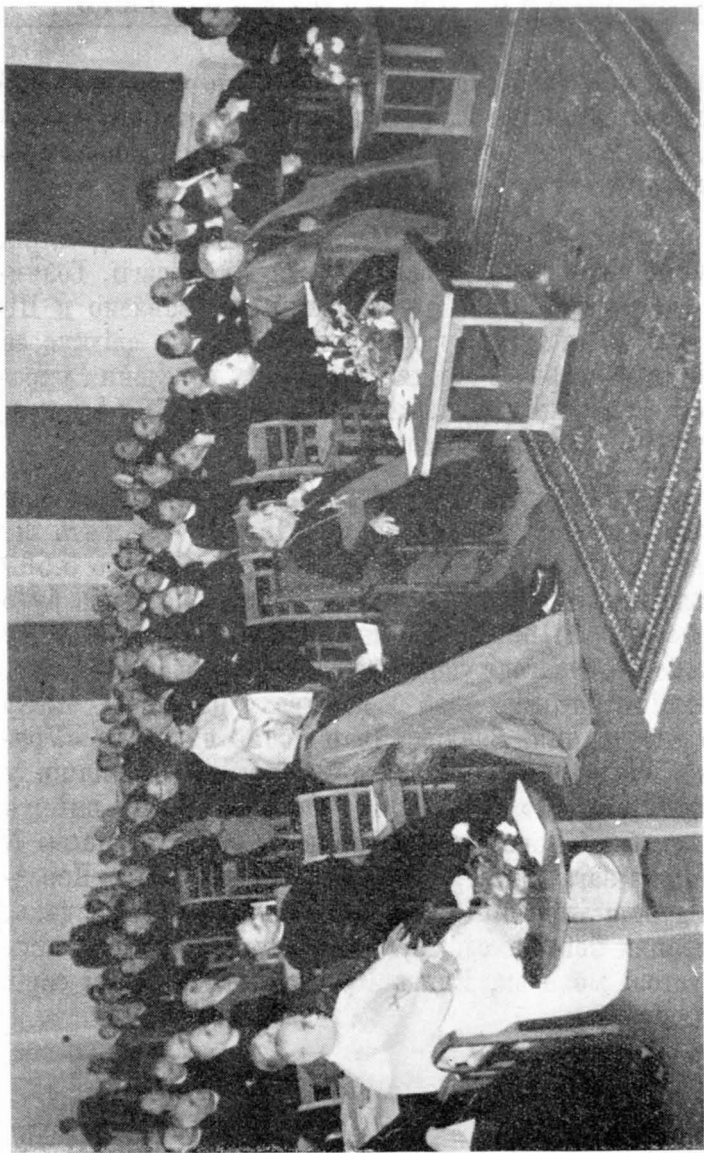
ховну Семінарію на голяндській землі, а зокрема міністер Марсевен і заступник Його Емінінції Кардинала де Йонга, архієпископа Утрехту, монсиньор Гюрдеман. Цей останній, висловлюючи свої співчуття переслідуваній українській католицькій Церкві, привітав Кір Івана і цілу Семінарію історичними словами св. Філіпа з Нері: «*Avete, flores martyrum!*», тобто: «Привіт вам, квіти мучеників!»

За короткий час існування Духовної Семінарії в Голяндії, Преосвященний вже тричі відвідав її: влітку 1948 р., восени 1948 і влітку 1949 р. Самі часті відвідини свідчать, скільки уваги Преосвященний присвячує Духовній Семінарії і якої ваги надає їй. Кожного разу Преосвященний задержувався в ній по кілька днів, приймав на послуханні кожного настоятеля, професора і вихованця-студента, і давав багато заряджень, щоб Духовна Семінарія виконувала своє завдання якнайкраще і якнайдоцільніше.

Преосвященний забезпечив Духовну Семінарію книжками, й то найдобрішими, бо ті, що їх збиралося принагідно, не завжди були великої вартости.

В Празник Різдва Христового 1948 р. Преосвященний висвятив у Духовній Семінарії 2-ох пресвітерів і 3-ох дияконів. На Службі Божій і свяченнях були присутні Його Емінінція Кардинал де Йонг та Апостольський Нунцій Його Ексцеленція Архієпископ П. Джобе. Влітку 1949 р. Владика висвятив 3 пресвітерів і 2 дияконів. Двох висвячених пресвітерів працює вже в місійному душпастирстві в Англії, один — у Бельгії.

В останньому часі Преосвященний багато клопо-

Владика Іван на урочистому відкритті
Української Духовної Семінарії в Кулемборзі.

ченься, щоб для Духовної Семінарії, що через масовий виїзд скитальників за океан не має бажаного приросту, притягнути нових кандидатів і якнайдовше продовжити її існування.

Завдяки його старанням зорганізовано від самих основ душпастирську обслугу в Англії, Бельгії, Голяндії, Італії; поширено її у Франції, пожвавлено в Німеччині й Австрії. Преосвященний пильно слідкує за подіями церковного життя і в країнах поселення української еміграції, де нема ще своєї єрархії (Африка, Австралія, Південна Америка).

Душпастирсько-святительській праці присвячена велика частина листування Кир Івана. За п'ять літ канцелярія Преосвященного полагодила близько 5.500 різних листів. Бували часи, що квартално треба було полагоджувати 800-1000 листів, і з них переважну більшість полагоджував безпосередньо сам Владика. Останніми часами, щоб бодай трохи влегшити тягар того листування, Владика Іван почав видавати «Урядовий вісник Апостольського Візитатора Українців у Західній Європі» (від січня 1949), в якому вміщує свої глибоко передумані послання до духовенства й вірних та загальні зарядження й повідомлення. Передусім душпастирським цілям служить і декілька видань, видаваних його заходами, як Євангелія, молитовник, відпустові молитви, Книга Премудрости та різні серії іконок.

Меценат — Виховник

У своїй душпастирській діяльності Преосвящений присвячує особливу увагу справам молоді, її вихованню та освіті, розуміючи, що молодь на еміграції чи не найбільше загрожена. Не менше лежить на серці йому й виховання всієї еміграції взагалі. Звідси його окрема журба про школу й пресу. Вже на самому початку своєї візитаторської діяльності в границях Італії, він розгорнув широчезну акцію, щоб розв'язати найхосенніше шкільну проблему серед 10 тисяч полоненої в рімінських таборах молоді. Його заходами Священна Конгрегація для Східньої Церкви перебрала протекторат над усіма школами табору полонених у Ріміні та створила окрему Римську Шкільну Комісію під проводом Преосвященного. Її заходами уможливлено наукову працю, затверджено щось із 220 свідоцтв і дипломів та, на основі вислуханих викладів та складених з успіхом іспитів, видано кількасот свідоцтв середньошкільної та фахової освіти. Ця справа мало свого часу мільйонові видатки в лірах, які покрито заходами Владики. З поширенням Апостольської Візитатури на цілу Західню Європу, звернув Преосвящений Іван окрему увагу на високошкільну освіту. Через політичні й фінансові обставини, заходи Преосвященного в справі університетських студій для рімінських полонених не увінчалися успіхом. Тому він пристарав великі субвенції в першу чергу для української високошкільної молоді в Німеччині та Австрії. Ще на початку 1947 р. звернув він увагу й на інші європейські

країни. За його стараннями Східня Конгрегація допомогла створити український студентський осередок у Лювені, в Бельгії (близько 50 студентів); окрема поїздка о. М. Когута, на доручення Владики, дала практично понад 40 дійсних стипендій, не вчисляючи по сьогодні через політичні обставини нездійснених (Еспанія, Ірландія, Англія); існує також окремий студентський фонд у Франції (з ініціативи Кардинала Євгена Тіссерана). Не місце тут згадувати і про різні особисті допомоги потребуючим студентам, головню в Італії (наприклад, за 2 роки через УДЖ в Італії уділено студентам 1,165.128 лір).

До цієї меценатської діяльності Владики слід зачислити і його піклування про матеріальну допомогу українським науковцям і професорам. Він завжди клопочеться можливостями вдержання Українського Вільного Університету в Мюнхені, Наукового Товариства ім. Шевченка та поширенням його видань. Старанням і підмогою Владики працює «Церковно-Археологічна Комісія» на терені Німеччини, яка об'єднує визначні наукові сили.

Свідомий значення преси для католицького виховання емігрантського загалу, Преосвященний радо підтримує українські католицькі видавництва: «Християнський Голос», «Українець-Час», «Вісник», «Голос Христа Чоловіколюбця», «Життя і Слово», «П. Б. — Пресовий Бюлетень», а для інформації чужинців — у німецькій мові «Українську Католицьку Кореспонденцію» та «П. А. В. О. — Прессе Агентур Вест-Ост».

Для вірного інформування своїх та чужих про

українську релігійно-церковну проблему (Берестейська Унія), Владика подбав про український та італійський тексти папської енцикліки в 350-ті роковини Берестейської Унії (1596-1946): «Орієнталес омнес». Для цієї самої мети видано цілу серію мистецьких поштових значків про Берестейську Унію та її подвижників, під фірмою Українського Допомогового Комітету в Римі.

Чимало інших важливих заходів Преосвященного не вдалося перевести через несталість та змінливість еміграційного середовища і політичних повоєнних обмежень, чи то навіть через брак розуміння та фінансової піддержки. Однак те, що в таких незвичайно важких обставинах Преосвященний своїми заходами зміг на тому полі досягнути, буде колись записано золотими буквами в анналах української еміграції взагалі, а української студіюючої молоді зокрема. Саме за цю почесну та заслужену ролю мецената української науки і виховника української молоді, Український Вільний Університет у Мюнхені, найвища українська наукова інституція на еміграції, надав Преосвященному Іванові Бучкові, Докторові св. Богослов'я, почесний докторат філософії, а Наукове Товариство ім. Шевченка іменувало його своїм почесним членом.

Провідник — Покровитель

Майбутній історик української еміграції новіших часів запише золотими буквами ім'я Преосвященного Івана Бучка не тільки як архиєрея-душпастиря чи мецената-добродія, але також як великого громадянина-українця, якому доля українського народу запала глибоко в серце та стала постійною спонукою до невсипущої діяльності. Як своєю минулою, так і сучасною діяльністю Преосвященний Іван як громадянин, є дороговказом для людей доброї волі. Його особа є рівночасно постійним «мементо» — пригадкою та закликком до порядку й національного обов'язку для тих, що блукають на бездоріжжях сучасної партійної країни.

Вже з двох вищезгаданих титулів (архиперей, виховник) має Преосвященний право сказати своє слово в загальноеміграційних справах, але має він і незаперечне право сказати своє слово в громадянському житті з уваги на його п'ятилітню допомогову діяльність. Ця діяльність, безперечно, переросла тільки місцеве значення та набрала загальнонаціональної ваги.

Не буде зайвим пригадати, що саме в Італії, де Владика Іван діє безпосередньо, вповні розв'язано еміграційну проблему, навіть таку важку, як полонених української дивізії. Гроші та речі, що їх Український Допомоговий Комітет у Римі розділив між українськими збігцями в Італії, показують виразно, що українські збігці в Італії були забезпечені найкраще. Статистичні дані і звіти Комітету, хоч би тільки за два перші роки перебування української еміграції в

Апостольський Візитатор Кир Іван
у своїй канцелярії в Римі.

Італії (31. V. 1945 — 31. V. 1947 рр.), яка начислювала близько 20 тисяч емігрантів, виказують, що значення праці Преосвященного величезне. За цей час приділено кілька мільйонів лір на римінське шкільництво, на студентів та для людей, що мешкали приватно. У тому ж часі розділено для українців поза табором 13.200 штук різного одягу, величезні маси законсервованої поживи, 51.000 дарових обідів та 15.000 дарових вечер, а 9.300 обідів і вечер за зменшеною оплатою та пересічно 60 нічлігів на добу. Загалом на 742 прохання про допомогу, Комітет Преосвященного зміг задоволити 643 прохання. Рівночасно йшло старання про налагодження пошти для полонених, через яку переслано 107.000 різних листів та посилок і уможливлено розшуки 7.800 осіб. В тому часі пристарано та роздано між українськими збігцями в Італії 2.400 книжок та понад 15.000 часописів.

За ініціативою Преосвященного переведено також наполегливу акцію в справі розв'язання еміграційної проблеми взагалі, а в Італії зокрема. Крім важливих заходів перед відповідними чинниками, щоб урятувати вояків Галицької Дивізії від видачі Советам та перевести їх у цивільний стан, порушено також понад 30 важливих клопотань у справах української еміграції, що вирішально вплинули на переборення страху перед слов'янською еміграцією до країн Північної та Південної Америк. І так, для прикладу, вже на початку 1946 року виготовлено меморіяли для 7 південно-американських республік та вручено їх представникам при Ватикані та Італійському Уряді, як також 11 Кардиналам, що приїхали з тих країн на консистор до Риму.

На прохання Преосвященного Апостольська Столиця через своїх Нунціїв робила заходи в справі української еміграції у Франції, Іспанії, Бельгії, Голляндії, Португалії, щоб спрямувати до тих країн українську еміграцію, передусім з Австрії, де, через недоживлювання, серед дітвори ширилася туберкульоза. В усіх цих справах порушувано урядові чинники та використано приватні зв'язки. Скільки в тому заслуг Преосвященного Івана — покаже колись історія, а скільки успіху — показала вже сучасність. Не треба їй згадувати, що Преосвященний використав усі свої заокеанські знайомства, щоб одержати афідавіти для українських скитальників.

У висліді тих усіх старань та заходів, еміграційну проблему в Італії вповні розв'язано, і то ще перед урядовим засягом та допомогою ІРО. Своєю діяльністю, впливами та працею групи своїх співробітників, зорганізовано приватну самопомогу. Зайво тут відзначати інші, менш важливі справи та всякі подробиці — вже їй зі сказаного видно, що в особі Владика Івана українська еміграція знайшла свого вмілого Провідника і впливового Покровителя. «Ще не час говорити про ті великі діла, які зробив св. Отець і Апостольська Столиця для рятування української суспільности. Я скажу одним словом, — говорив Преосвященний Іван, а йому відомо майже все в тій справі, — що від українського міністра скарбу були б напевно не перейшли ті мільйони на наші потреби, які перейшли з ватиканського скарбу через мої руки. Колись історія може бодай дещо скаже про це, бо тепер було б заскоро про це говорити» («Америка», ч. 83, з 19.X.1948).

На Ватиканському горбку

Хоч це тільки загальний погляд на життя і працю Преосвященного Івана впродовж останнього десятиліття, але й він вже достатньо вказує на окрему роль, що її Боже Провидіння призначило Владіці серед української еміграції. Та не можна не згадати тут і тієї ролі, що її це саме Боже Провидіння призначило Преосвященному і для цілого Українського Народу, і то вже тому двадцять літ. Щойно історія останнього п'ятиліття показала, що мало на цілі Боже Провидіння, коли 20.X.1929 р. вибрало о. Івана на єпископа.

Від смерті митрополита Андрея Шептицького (1. XI.1944), Український Нарід та зокрема Українська Католицька Церква страждають. Не судилося Преосвященному Іванові піти за домовиною улюбленого Архипастира, в якого тіні зростав та з яким співпрацював, та відпровадити його в останню путь. Також і інших наших Єпископів-мучеників Преосвященний Владика Кадійський міг проводити на далеку й важку каторгу тільки гарячою сльозою та молитвою. Глибоким смутком та рішучим протестом зворушилось його серце на вістку, що його улюблений св. Юр і дорогий Львів, ще над свіжою могилою Митрополита, осквернено «возсоединительним собором» купки самозванців. Жоден український католицький єрарх не спокусився на юдин гріш, жоден не настрашився погроз, усі пішли на Голготу; замкнено їм апостольські уста, зв'язано святительські руки, але вони не заломились. Бо вони знають, що Боже Провидіння зберегло з-посеред них того, на ко-

го вони всі колись у Римі соборно поклали свої святительські руки та передали апостольську спадщину та зобов'язання бути речником їх непохитного католицизму без компромісів і хитань. Тому даремно запроторили на каторгу та розкидають по несходимому Сибіру гроби єпископів-мучеників новітні Нерони й Діоклеціяни. Даремно збираються на «собори» самозванці, проголошують недійсним Берестейську Унію та шлють вірнопідданчі «возсоединительні» заяви в Москву. Доки на Ватиканському горбку Вічного Міста б'ється серце Преосвященного Івана Бучка — недійсним на ділі, а навіть і формою, є все те, що тепер діється у Західній Україні; це тільки жорстоке насильство, прикрите «залізною заслоною». Тому то день 20.Х., — така важлива для нас річниця, для нас, що опинилися по цей бік «залізної заслони», якою прикрито ганебний злочин ХХ-го століття. Це день обнови нашого католицизму на еміграції, аж до того часу, доки на св. Юрі у Львові не замають прапори свободи. 20 літ тому визнав Преосвященний Іван свою католицьку віру в присутності цілої української єрархії й по сьогодні цю сильну віру визнає в імені цілої української єрархії перед Вселенським Архиреем. Тому його постать для нас сьогодні — дороговказ, символ, заповіт.

Гарячою вірою й правдиво християнським життям, вірністю Престолові св. Петра, молитвою, а навіть матеріальною жертівністю, повинна українська європейська та заокеанська еміграція відзначити ці роковини нашого Владики Івана й створити спільними силами той духовний і дочасний капітал, на якому Преосвященний Іван, Апостольський Візитатор Українців За-

хідної Європи, зміг би виконати покладені на нього Божим Провидінням завдання: високо держати прапор українського католицизму у Вічному Місті Римі, високо нести його серед української еміграції та занести й застромити його знову на соборі св. Юра, в свобідному від усякого гнету гореді князя Льва, в день свого Срібного Ювілею.

Рим, дня 30 вересня 1949.

о. д-р А. Г. Великий ЧСВВ,

**Віце-ректор Української Папської
Колегії св. Йосафата в Римі.**